

KRISTUSE RISTIMISE PÜHA AD 2025

Mt 3:13–17 (Js 42:1–4; Tt 3:4–7)

13 Siis tuli Jeesus Galileast Jordani äärde, et lasta ennast Johannesel ristida.

14 Aga Johannes püüdis Teda igati keelata: «Mul on vaja lasta ennast Sinul ristida – ja Sina tuled minu juurde!»

15 Jeesus aga kostis talle: «Olgu pealegi; sest nõnda on meile kohane täita kõike õigust!» Siis Johannes andis Talle järele.

16 Kui nüüd Jeesus oli ristitud, tuli Ta kohe veest välja. Ja vaata, taevad avanesid ning Ta nägi, kuidas Jumala Vaim laskus otsekui tuvi ja tuli Tema peale,

17 ja ennäe, hääl taevast ütles: «See on minu armas Poeg, kellest mul on hea meel!»

Siis tuleb Jeesus Galileast ära Jordanile Johannese juurde, et saada temast ristitud. Johannes aga takistas Teda, üteldes: «Minul on vaja Sinust ristitud saada – ja Sina tuled minu juurde!» Vastates aga Jeesus ütles talle: «Lase nüüd olla, sest nõnda on meile kohane täita kõike õigust!» Siis ta laseb Teda. Jeesus aga, saanud ristitud, tuli otsemaid veest üles ja vaata, Talle avati taevad ja Ta nägi Jumala Vaimu alla laskumas otsekui tuvi ja tulemas Tema peale. Ja kae häält taevastest ütlemas: «See on minu armas Poeg, kelles mul on hea meel!»

Sissejuhatus

Esimese evangeeliumi autoriks on kiriku pärimuse järgi Alfeuse poeg Matteus, kelle Jeesus kutsus apostlite hulka Kapernaumas, kus ta pidas tõlneriametit (Mt 9:9). Pärast Jeesuse taevasseinemist tegutses Matteus esialgu Palestiinas; tema hilisema elu kohta meil kindlad teated puuduvad. Kiriku traditsioon märgib paikadena, kuhu ta oma kuulutustööga jõudis, Etioopiat, Pärsiat ja Partiat, kus ta olla ka märtrina surnud.

Vana pärimuse järgi kirjutanud Matteus oma evangeeliumi esmalt aramea keeles, hiljem olla see tõlgitud kreeka keelde. Evangeeliumi tekkeajaks peab varasem pärimus aega enne Jeruusalemma piiramist ja hävitamist aastal 70, uuemad autorid nihutavad evangeeliumi tekkeaja enamasti sellest hilisemaks (väites ühtlasi, et evangeeliumi autor on teadmata).

Üheks Matteuse evangeeliumi silmatorkavaks jooneks on Vana Testamendi prohvetikuulutuste täitumise rõhutamine. Sellest võib järeldada, et Matteusele oli oluline oma kaasmaalaste – ja usukaaslaste – veenmine selles, et Jeesus on tõesti tõotatud ja oodatud Messias. Teisalt on Matteuse evangeeliumis selgelt tajutav universaalsuse-taotlus, mis kinnitab, et ligipääs Kristuses ilmunud armule on avatud kõigile rahvastele.

Viimasest tunnistab ka Jeesuse sugupuu kohe evangeeliumi alguses. Kuigi see algab sõnadega «Jeesuse Kristuse, Aabrahami poja, Taaveti poja sugupuu» (Mt 1:1), ei ole selle eesmärgiks mitte ainult kinnitada Jeesuse juriidilist põlvnemist Taaveti kuninglikust soost, vaid rõhutada, et Jeesus on «Aabrahami poeg», s.t toosama töötatud Seeme, kelle nimel «õnnistavad endid kõik maailma rahvad» (1Ms 22:28; vrd Gl 3:8).¹

Selle universaalsuse-taotlusega sobituvad suurepäraselt ka Matteuse evangeeliumi lõpusõnad: «Minule on antud kõik meelevald taevas ja maa peal. Minge siis, tehke jüngriteks kõik rahvad, ristides neid Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimesse ja õpetades neid pidama kõike, mida mina olen teil käskinud! Ja vaata, mina olen iga päev teie juures ajastu lõpuni.» (Mt 28:18–20)

Laias laastus jaguneb Matteuse evangeelium kolmeks²:

Mt 1:1–4:16	sissejuhatus ja ettevalmistus;
Mt 4:17–16:20	Jeesuse tegevus Galileas;
Mt 16:17–28:20	Jeesuse teekond Jeruusalemma, kannatused, surm, ülestõusmine ja taevasseminemine.

Matteuse jutustamislaad ei jäta muljet, nagu üritaks ta uskmatut või kõhklevat lugejat veenda, vaid pigem on tegemist selgitava ja õpetusliku tekstiga, mis on mõeldud juba olemasolevale kristlikule kogudusele, kes on juba ära tundnud või just ära tundmas oma kutsumust missiooniks kõigi rahvaste juures. Nii on, nagu öeldud, Matteuse evangeelium ühelt poolt üsna «juutlik» tekst oma rohkete Vana Testamendi tsitaatidega, teisalt aga – ka nendesamade tsitaatide valikut arvestades – avatud ka paganale.

Suurepäraselt näitavad neid mõlemat poolt Jeesuse avaliku tegevuse alguse kohal seisvad prohvet Jesaja sõnad: «Sebulonimaa ja Naftalimaa, mere teel, sealpool Jordanit, paganate Galilea, rahvas, kes istub pimeduses, on suurt valgust näinud, ja neile, kes istuvad surma maal ja surma varjus – neile tõuseb valgus!» (Mt 4:15j; vrd Js 8:23–9:1), millele evangelist lisab: «Sellest ajast peale hakkas Jeesus kuulutama: «Parandage meelt, sest taevariik on lähedal!»» (Mt 4:17)

¹ Jeesuse sugupuu viimased eestikeelsed tõlked ei anna hästi edasi originaali dünaamikat. Nimelt oleks õigem tõlkida nagu nt 1739. aasta Piiblis: «Abraam sünnitas Isaaki, ja Isak sünnitas Jakobi» jne, kuna eesmärgiks on rõhutada töötatud seemne aktiivset edasiandmist põlvest põlve. Ühtlasi viitab sõna γεννάω – siinkohal «last eostama» – kasutamine üsna selgelt evangelisti taotlusele kõrvutada Jeesuse Kristuse «saamise raamat» (Mt 1:1) – Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ – «taeva ja maa saamise raamatuga» (1Ms 2:4) – ἡ βίβλος γενέσεως οὐρανοῦ καὶ γῆς –, mõtestades Kristuses toimunut uue loomisena.

² Üks huvitav võimalus Matteuse evangeeliumi algusosa ülesehituse vaatlemisel on selle võrdlemine viie Moosese raamatuga: Mt 1 – alguslood (1Ms); Mt 2 – pagendus Egiptuses ja naasmine (2Ms); Mt 3 – Seadus (3Ms; vrd Mt 3:15); Mt 4 – kõrbes (4Ms); Mt 5–7 – Uus Seadus (5Ms).

Keelelisi märkuseid

Tuli – παραγίνεται – sõna παραγίνομαι tähendab «ligi/lähedale tulema», «läheneda», «[avalikult] üles astuma», ka «avalikuks saama». Originaalis kasutatakse siin oleviku ajavormi.³

Jeesus – ὁ Ἰησοῦς – nimi Ἰησοῦς tuleneb heebrea nimest ישׁוּעַ ja tähendab «JHWH on pääste», «JHWH päästab».

Galileast – ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας – nimi Γαλιλαία tuleneb heebrea sõnast גליל – «piirkond».

Jordani äärde – ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην – nimi Ἰορδάνης – heebrea keeles יַרְדֵּן – tuleneb verbist ירד – «laskuma», «alla minema», «vajuma».

Lasta ennast...ristida – βαπτισθῆναι – sõna βαπτίζω tähendab «sisse kastma», «pesema», «[veega] puhastama», «ristima».

Johannesel – πρὸς τὸν Ἰωάννην – sõnasõnalt: «Johannese juurde». Nimi Ἰωάννης tuleneb heebrea nimest יְהוֹנָתָן või יְהוֹנָתָן ning tähendab «JHWH on armuline», «JHWH on armu andnud», «JHWH armukink».

Püüdis...igati keelata – διεκώλυεν – sõna διακωλύω tähendab «takistama», «takistada püüdma», ka «keelama».⁴

Kostis – ἀποκριθεὶς...εἶπεν – sõnasõnalt: «vastates...ütles». Sõna ἀποκρίνομαι – «vastama», «vastust andma» – tähendusvarjunditeks on nii teatav lõplikkus kui ka vastandumine. Selle sõna tüveks olev verb κρίνω tähendab «eristama», «eraldama», «[läbi] uurima», «otsustama», «kohut mõistma».

Olgu pealegi – ἄφες ἄρτι – sõnasõnalt võiks tõlkida: «jätta nüüd» või «lase nüüd olla». sõna ἀφήμι tähendab «lubama», «laskma», «luba andma», «voli andma». Sõna ἄρτι tähendab «nüüd», «praegu».

Siis Johannes andis Talle järele – τότε ἀφήσιν αὐτόν – sõnasõnalt: «siis [ta] laseb Teda» või «siis [ta] jätab Ta [rahule]».

³ Viimases eestikeelses redaktsioonis (ja EELK Kirikukäsiraamatu Lugemiste raamatus) on originaalis kasutatud oleviku (või nn ajaloolise oleviku) ajavorm tõlgitud tihtipeale lihtminevikuks. Tegemist on väga kahetsusväärse stilistilise eksimusega, kuna oleviku kasutamine taolistes kohtades on oluline jutustuse dünaamika tajumiseks.

⁴ 1739. aasta Piiblis: «kelas tedda wägga»; 1968. aasta piiblitõlkes: «peatas teda».

Kohe – εὐθύς – sõna εὐθύς koosneb adverbiaalsest eesliitest εὖ – «hea», «hästi» – ja verbist τίθημι – «asetama», «paigutama», «seadma» – ning seda võiks kõige täpsemalt tõlkida sõnaga «otsejoores», samuti «otsekohe», «otsemaid».

Vaim – τὸ πνεῦμα – sõna πνεῦμα tuleneb verbist πνέω – «hingama», «puhuma» – ja tähistab sarnaselt heebrea sõnale נְשִׁמָה nii vaimu, tuult kui ka hingeõhku.

Armas – ὁ ἀγαπητός – sõna ἀγαπητός tuleneb verbist ἀγαπάω, mis tähendab «armastama», «[kellelegi] head soovima», ka «[kellegi järele] janunema/õhkama».⁵

On hea meel – εὐδόκησα – sõna εὐδοκέω tähendab «[kellestki/millestki] heameelt tundma», «[kedagi/midagi] eelistama».

Sisuline analüüs

Matteuse evangeeliumi kolmas peatükk algab ülevaatega Ristija Johannese kuulutustöö algusest Juuda kõrbes ning «Jeruusalemma ja terve Juudamaa ja kogu Jordani ümbruskonna» (Mt 3:5) rahva tema juurde tulemisest ja ristimisest Jordani jões. Matteus ei selgita pikemalt, milline oli Johannese kutsumus, vaid kirjeldab üksnes tema välimust ja eluviisi ning toob ära tema karmid sõnad nende kohta, kes on tulnud teda kuulama ja ennast ristida laskma: «Rästikute sugu, kes teid on hoiatanud põgenema tulevase viha eest? Kandke nüüd meeleparandusele kohast vilja ja ärge hakake iseenestes ütleva: «Meie isa on ju Aabraham!», sest ma ütlen teile: Jumal võib siinsetest kividest äratada Aabrahamile lapsi. Kirves on juba pandud puude juurte külge. Iga puu, mis ei kannu head vilja, raiutakse nüüd maha ja visatakse tulle.» (Mt 3:7–10)

Ühtlasi kuulutab Ristija Johannes ette Messia peatset saabumist – selleks, et puhastus, millest Johannes kõneleb ja mida tema ristimine sümboliseerib, lõpule viia: «Mina ristin teid veega, et te meelt parandaksite, aga see, kes tuleb pärast mind, on minust vägevam. Mina ei kõlba tooma Talle jalatseidki. Tema ristib teid Püha Vaimu ja tulega. Tal on visklabidas käes ja Ta puhastab oma reheeluse ning kogub oma nisud aita, aga aganad põletab Ta ära kustutamatu tulega.» (Mt 3:11j)

Kui Jeesus Galileast Jordani äärde saabub, tunneb Johannes Ta ära – tõenäoliselt oma sugulasena, päris kindlasti aga sellena, kelle tulemist ta oli ette kuulutanud. Johannes teadis, et Jeesus ongi see temast vägevam, kellele ta ei kõlba jalatseidki tooma; see, kes on tulnud, et ristida Püha Vaimu ja tulega. Nii ei ole midagi hämmastavat selles, et Johannes tõrgub Jeesust ristimast: «Mul on vaja lasta ennast Sinul ristida – ja Sina tuled minu juurde!» Hämmastav ongi ju hoopis see, et Jeesus, Immaanuel, Jumala Poeg, Lunastaja, kes on sündinud, et päästa «oma rahvas nende pattudest» (Mt 1:21), tuleb

⁵ Sarnase tähendusvarjundiga on heebrea אָהַב – «armastama», «[kellegi järele] õhkama».

Jordani äärde, et saada osa meeleparanduse ristimisest pattude andeksandmiseks – Tema, kes on saadud Pühast Vaimust (Mt 1:18.20) ning vaba igast patust.

Niisiis: miks Jeesus tuli ristimisele? Tema vastus Johannesele oli: «Nõnda on meile kohane täita kõike õigust!» (Mt 3:15) Siin on peidus midagi hoopis enam kui lihtsalt selle tegemine, mis on kombeks (mida «kõik viisakad ja korralikud inimesed» teevad). Jeesus ei pea silmas mitte inimeste silmis õige (või koguni «õige mees») olemist, vaid Jumala õigust, mida Ta on tulnud tooma kõigile, kes Temasse usuvad⁶, ning täitma, s.t teostama kõigi heaks, kes Ta vastu võtavad ja on Tema läbi Jumalaga lepitatud: «[Jumal] on teinud patuks meie asemel selle, kes patust midagi ei teadnud, et meie saaksime Jumala õiguseks Tema sees.» (2Kr 5:21)

Tegelikult tähistab sedasama Pühas Vaimus ja tules⁷ ristimine, millest Johannes ise Messiat ette kuulutades rääkis (Mt 3:11). See ei ole mitte pelk väline pesemine seesmise puhastumise märgina, vaid inimest läbinisti uuendav ja muutev pühitsemine⁸, sarnaselt prohvetite kasutatud võrdpildile sulatusahjust, sulataja tulest ja pesupesija leelisest (vt nt Mt 3:2). Ennast meeleparanduse ristimisega ristida lastes samastab Jeesus ennast patustega, et need, kes hiljem kristlikus ristimises Temaga ühendatakse, oleksid koos Temaga «maha maetud ristimise kaudu surmase», ning olles kasvanud kokku Tema surma ja ülestõusmise sarnasusega, võiksid «käia uues elus», teades, et nende «vana loomus on koos Temaga löödud risti, et see patune ihu kaotataks», nii et nad «kunagi enam ei orjaks pattu» (Rm 6:3–6).

Kui põhjalikult Ristija Johannes seda kõike mõistis, on raske öelda, igatahes andis ta Jeesusele järele ning Johannese evangeeliumi järgi tunnistas Jeesuse Jumala Talleks, kes kannab ära maailma patu (Jh 1:29). Sellega on Jeesuse ristimise tähendus selgelt välja öeldud: Jeesus näitab ennast ristida lastes oma ühtekuuluvust patuse inimkonnaga⁹ ja valmisolekut temalt ta patud ära võtta ning talle oma ühekordse ja ainulaadse ohvri läbi pühitsuse täius kinkida.¹⁰

⁶ «See Jumala õigus, mis tuleb Jeesusesse Kristusesse uskumise kaudu kõigile, kes usuvad.» (Rm 3:22)

⁷ ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί

⁸ «Olles südame poolest piserdamisega puhastatud kurjast südametunnistusest ja ihu poolest pestud puhta veega.» (Hb 10:22); «Selle võrdkujuna päästab teidki nüüd ristimine, mis ei ole lihaliku rüveduse kõrvaldamine, vaid hea südametunnistuse taotlemine Jumalalt Jeesuse Kristuse ülestõusmise kaudu.» (1Pt 3:21)

⁹ «Sest meil pole niisugune ülepreester, kes ei suuda kaasa tunda meie nõrkustele, vaid selline, kes on olnud kõigiti kiusatud nii nagu meie, ja siiski ilma patuta.» (Hb 4:15)

¹⁰ «Sellessamas tahtmises oleme meiegi pühitsetud Jeesuse Kristuse ihu ühekordse ja alatiseks ohverdamise läbi. Iga preester seisab päevast päeva oma teenistuses ja ohverdab aina neidsamu ohvreid, mis aga kunagi ei või ära võtta patte. Aga see siin, ohverdanud üheainsa ohvri pattude eest, on jäädavalt istunud Jumala paremale käele, nüüd ainult oodates, kuni Ta vaenlased pannakse Ta jalajäriks. Sest üheainsa ohvriga on ta teinud pühitsetavad jäädavalt täiuslikuks.» (Hb 10:10–14)

Jeesuse ristimine oli Tema avaliku tegevuse algus, seepärast kaasnes sellega Tema Läkitaja, Ta Isa, kinnitus: Jeesuse kohal avanesid taevad, Ta nägi Jumala Vaimu tuvina (või tuvi kombel) enda peale laskuvat ning kuulis Isa häält Temast kui oma armsast Pojast tunnistust andmas.

Tegemist on loomisloo paralleeliga, mis tunnistab uue loomise – kõige uueks loomise – algusest: «Alguses lõi Jumal taeva ja maa. Maa oli tühi ja paljas ja pimedus oli sügavuse peal ja Jumala Vaim hõljus vete kohal. Ja Jumal ütles: «Saagu valgus!» Ja valgus sai. Ja Jumal nägi, et valgus oli hea, ja Jumal lahutas valguse pimedusest.» (1Ms 1:1–4) Nagu esimesel loomisel, nii hõljub nüüdki Jumala Vaim vete kohal. Nagu esimene loomine toimus Jumala eluandva sõna väes, nii kostab ka nüüd taevast Isa hääl. Nagu esimene loomine sai alguse valgusega – jumaliku valgusega juba enne päikese, kuu ja tähtede loomist –, nii tõuseb nüüd Jordani voogudest tõeline maailma valgus, kes annab elu igäühele, kes Temasse usub ja Talle järgneb (vrd Jh 8:12).

Tuvil, iseäranis seotuna veega, on Piibli sümboolikas oluline koht. See oli tuvi, kes, õlipuu haljas leht noka vahel, tõi Noale sõnumi kõik elava hävitanud veeuputuse lõppemisest (1Ms 8:11). Prohvet Joona, keda Jeesus ise mõistab enda eelkujuna (vt Mt 12:39–41; 16:4) ning kes päästis meelesparandust kuulutades Niineve rahva hukkumisest, tunnistab sarnaselt veeuputuse lõppemisest teada andnud tuvile rahu ja lepitust Jumalaga juba oma nimega, mis tähendabki «tuvil».¹¹ Nii on ka Püha Vaim Jordani vete kohal tuvina Jeesuse peale laskudes samasuguseks tunnistuseks Jeesuse kutsumusest – Tema missioonist lepitada patune inimene Jumalaga ning päästa need, kes Ta vastu võtavad, igavesest surmast ja põrgu hukatusest.

Evangeeliumi sõnastus lubab arvata, et kui Püha Vaimu laskumist nägi Jeesus üksi, siis taevast kostnud Isa häält kuulsid ka teised inimesed – isegi kui see polnud mõeldud eeskätt neile, vaid Jeesuse enda kinnitamiseks. Jumal tunnistab Jeesuse oma Pojaks – on oluline rõhutada, et Ta mitte ei tee Jeesust sel hetkel oma Pojaks, kuna Jeesus on seda olnud alati: juba emaihus oli Ta Immaanuel, «Jumal meiega». Jeesus on Jumala armas Poeg – või nagu võiks samuti tõlkida: «minu Poeg, see Armastatu». Jumal on armastus ning kuna Jeesuses elab ihulikult kogu Jumala täius (Kl 2:9), siis elab Temas ka Jumala armastuse täius ja nii ei saagi olla võimalik muu, kui et Jumalal on Temast hea meel.

Lähemalt vaadates ütleb evangeelium siin aga veel midagi, nimelt nende kohta, kes Jeesuse vastu võtavad ja Temas uueks saavad. Sõnasõnalt ei seisa originaaltekstis mitte «kellest mul on hea meel», vaid «kelles mul on hea meel» (Mt 3:17) – see tähendab, et Jumalal on hea meel ka nendest, kes on Temas: «Temas olete ka teie sellest ajast peale, mil te saite kuulda tõe sõna, oma pääste evangeeliumi; ja kelles teiegi, saanud usklikuks, olete kinnitatud töötatud Püha Vaimu pitseriga; selle Vaimu, kes on meie pärandi tagatis omandi lunastamiseni – Tema kirkuse kiituseks.» (Ef 1:13j)

¹¹ יוֹנָה בֶּן־אֲמֵתַי – «Joona, Amittai poeg» – võiksime tõlkida: «Tuvil, Tõe poeg».

Siia võib lisada terve rea tsitaate Pauluselt:

«Nõnda arvestage ka teie endid olevat surnud patule, aga elavat Jumalale Kristuses Jeesuses.» (Rm 6:11)

«Nii ei ole nüüd enam mingit hukkamõistu neile, kes on Kristuses Jeesuses. Sest elu Vaimu seadus Kristuses Jeesuses on vabastanud su patu ja surma seadusest.» (Rm 8:1j)

«Aga teie olete Tema tõttu Kristuses Jeesuses, kes on saanud meile tarkuseks Jumalalt ning õiguseks ja pühitsuseks ja lunastuseks.» (1Kr 1:30)

«Nüüd te olete kõik usu kaudu Jumala lapsed Kristuses Jeesuses, sest kõik, kes te olete Kristusesse ristitud, olete Kristusega rõivastatud.» (Gl 3:26j)

«Aga Jumal, kes on rikas halastuselt, on meid koos Kristusega teinud elavaks oma suure armastuse pärast, millega Ta meid on armastanud, kuigi me olime surnud üleastumistes – armu läbi te olete päästetud! –, ning on meid koos Temaga üles äratanud ja asetanud taevasesse olukorda Kristuses Jeesuses, et näidata tulevastel aegadel oma armu võrratut rikkust helduses meie vastu Kristuses Jeesuses. (Ef 2:4–7)

Nii ei tunnista Jeesuse ristimine mitte ainult sellest, kes on Tema, vaid ka sellest, kes võime olla meie. Tema on Jumala igavene Poeg, Tema Armastatu, kes on saanud inimeseks, üheks meiega, ning on meid meie pattu enda peale võttes lunastanud. Meie oleme täielikku meelearandust vajavad ning ilma selleta hukule määratud patused, kellele on Jeesuses Kristuses avatud taevad ning keda Jumal tahab vees ja Püha Vaimu tules uuesti sünnitada oma armastatud lastena. Mitte ainult ennast solidaarsusest meiega ristida lastes, vaid kõiges, mida Jeesus tegi, on Ta «täitnud kõike õigust» (Mt 3:15), saades meile «õiguseks ja pühitsuseks ja lunastuseks» (1Kr 1:30), et «meie, Tema armust õigeks saanud, oleksime igavese elu pärijaiks lootuse põhjal» (Tt 3:7).

Jutluseks

Ilmumisaja esimesel pühapäeval tähistatakse EELK Kirikukäsiraamatu järgi Kristuse ristimise püha. Vanakirikliku traditsiooni kohaselt on Issanda ristimine üks kolmest algselt Ilmumispühal (6. jaanuaril) meenutatud sündmusest – teised kaks on Jeesuslapse kummardamine hommikumaa tarkade poolt (Mt 2:1–12) ja Jeesuse esimene imetegu Kaana pulmas (Jh 2:1–11). Neid kolme ühendab Jeesuse jumalikkuse (ja jumaliku lunastusmissiooni) avalikukssaamine: Ta on tulnud kogu inimkonna Õnnistegijana, et tuua patustele andeksandmine ning nad taas Jumala kui oma taevase peigmehega lepitada ja igaveseks ühendada.

Vanakiriklik traditsioon ütleb, et ennast ristida lastes inimkonnaga oma solidaarsust kinnitades ning Jumala Tallena asendavalt kogu maailma pattu enda peale võttes pühitses Kristus kõik veed ristimiseks. Siin ei peeta silmas aga mitte enam Johannese meelearandusristimist, vaid kristlikku ristimist, milles inimesele saab Jumala halastust

mööda osaks uuestisünni pesemine ja Püha Vaimu uuendamine (vrd Tt 3:5). Ristimises pestakse maha inimese patud, talle seni suletud olnud taevas avatakse ning orjapõlve ja hukatusse neetud inimlapsest saab taevase Isaga lepitatuna Jumala armastatud laps, kellest tema Isal on hea meel, samamoodi, nagu hääli taevast kostis Kristuse ristimisel: «See on minu armas Poeg, kellest mul on hea meel!» (Mt 3:17)

EELK Kirikukäsiraamatu lugemiskava järgi on Kristuse ristimise püha esimese lugemisaasta Vana Testamendi lugemiseks lõik esimesest Jumala sulase laulust Jesaja raamatus (Js 42:1–4). Selles on juttu Jumala valitud sulasest, kelle peal on Jumala Vaim ning kes on läkitatud, et kinnitada nõtru ning tuua maa peale tõde ja õigus.

Esimese lugemisaasta Epistlik (Tt 3:4–7) on apostel Pauluse ülev tunnistus Jumala, meie Päästja helduse, inimesearmastuse ja halastuse ilmumisest, mis on toonud meile, kes oleme «hakanud Jumalat uskuma» (Tt 3:8), lunastuse, uuestisünni ja õigeks saamise, et «oleksime igavese elu pärijaiks lootuse põhjal».

Kristuse ristimise püha keskpunktis on kahtlemata Kristus ise, kes ennast ristida lastes ilmutab oma jumalikkust ning näitab avalikult, et Ta on tulnud, et inimeste patt enda peale võtta ja ära kanda, et teha ja levitada ustavalt õigust ning olla see, kes «ei murra katki rudjutud pilliroogu ega kustuta ära hõõguvat tahti» (vrd Js 42:3), ja kelles kõik, kes Ta vastu võtavad ja Temasse jäävad, saavad Jumala armastatud lasteks, kellest Isal on hea meel.

Jutluses võikski keskenduda Kristuse ristimise tähendusele ning sellele, mida see tähendab meie jaoks, kes oleme Temasse ristitud. Jutluse võib üles ehitada näiteks järgmiste punktidenä:

1. Matteus lõpetab Jeesuse lapsepõlvelood Püha Perekonna naasmisega Egiptusest ning asumisega Naatsaretti, ütlemata sõnagi sellele järgnenud aastakümnete kohta. Uuesti näeme Jeesust Tema avaliku tegevuse alguses, umbes kolmekümne aasta vanusena, kui Ta tuleb Jordani äärde, et mõnda aega varem oma kuulutustööd alustanud Ristija Johannesel ennast ristida lasta. Taolise äkilise üleminekuga lapsepõlvesündmustelt avaliku tegevuse algusele annab evangelist mõista, et just siin saab avalikuks Jeesuse missiooni olemus, et just selleks on Ta tulnud: viima täide jumalikkude päästeplaani, päästma oma rahvast nende pattudest (vrd Mt 1:21), täitma kõike õigust.
2. Johannese ristimine oli meeleparandusristimine pattude andeksandmiseks. Jeesus seda ei vajanud, kuna Tal ei ole pattu, Ta on püha, Ta on inimeseks saanud Jumal. Ristija Johannes tajus seda ning üritas Jeesuse ristimisest keelduda, ausalt tunnistades, et temal endal oleks tarvis, et Jeesus teda ristiks. Jeesus ei vaielnud Johannesele vastu, aga jäi siiski kindlaks – sest Ta ei lasknud ennast ristida mitte enda, vaid patuste pärast, kogu inimkonna eest, kinnitusena oma ühtekuuluvusest

meiega ning sellest, et Ta on tulnud meie patte ära võtma ja meid Jumalaga lepitama. Jeesus tuli täitma kõike õigust nii meie eest kui meie sees, et meie asemel «patuks tehtuna» meid «Jumala õiguseks teha» (vrd 2Kr 5:21). Võime öelda, et Kristuse ristimises on kõik veed pühitsetud selleks, et need, kes ristitakse Kristusesse Jeesusesse, oleksid «koos Temaga maha maetud ristimise kaudu surmasse» ning võiksid «käia uues elus» (Rm 6:4).

3. Kui Jeesus oli ristitud, siis Ta nägi Püha Vaimu otsekui tuvi enda peale laskuvat, ning Tema kohal avatud taevast kostis Isa hää: «See on minu armas Poeg, kellest mul on hea meel!» (Mt 3:17) See on justkui pilt loomisloost: Jumala Vaim hõljub taas vete kohal ning Tema loov ja vägev sõna osutab valgusele – tõelisele maailma valgusele, keda omaks võttes ja kellele järgnedes ei jää mitte keegi pimedusse, vaid neil, kes Temasse usuvad, on elu valgus. Jeesus, Jumala Poeg, Tema Armastatu, kellest Isal on hea meel, on tulnud selleks, et need, kes Temasse usuvad, kes on Temasse ristitud ning kes jäävad Temasse, võiksid Temas ilmunud helduse, inimesearmastuse ja halastuse läbi uuesti sündinutena saada koos Temaga Jumala armastatud lasteks ja igavese elu pärijaiks.